

Jména postav v románech Vladislava Vančury

Character names in Vladislav Vančura's novels

Jiří Poláček

Klíčová slova

Antroponyma, rodná jména, příjmení, postavy, romány, Vladislav Vančura

Key words

Anthroponyms, first names, surnames, characters, novels, Vladislav Vančura

Románová díla Vladislava Vančury jsou velmi svébytná, což namnoze platí i o jménech jejich postav. Hovořím-li o jménech, je nutno říci, že tento pojem v literární vědě tradičně implikuje rodná jména i příjmení, byť při konkrétních analýzách se obě tato antroponyma rozlišují.

Pojmenováním postav Vančurových románů se zabývala už řada autorů vančurovských odborných prací, z nichž je možno uvést například monografii Milana Blahynky (*Vladislav Vančura*, 1978), moji monografii o postavách Vančurovy prózy (*Portréty a osudy*, 1994) nebo studii Jiřího Holého o jménech postav v dílech Karla Čapka a Vladislava Vančury, otištěnou roku 1984 v časopisu *Česká literatura* (viz HOLÝ 1984) a představující východisko jedné kapitoly v autorově knize *Problémy nové české epiky* (1995). Jména Vančurových hrdinů jsou v uvedených pracích analyzována převážně ve spojitosti s jejich charaktery, čemuž se nevyhnu ani já, ale více chci akcentovat vlastní problematiku těchto jmen.

Vladislav Vančura napsal deset románů, v nichž vystupuje značné množství postav různého druhu, přičemž pozoruhodná rodná jména či příjmení mají nejenom postavy hlavní (občas též titulní) a vedlejší, nýbrž i postavy epizodické. Výkladem těchto pojmenování hodlám definovat obecnější principy Vančurovy tvorby antroponym a současně charakterizovat její specifika.

Jako romanopisec Vančura debutoval poměrně útlým románem *Pekař Jan Marhoul* (1924), jehož postavy kromě titulního hrdiny tvoří Marhoulova žena Josefina a jejich syn Jan Josef, přátelé Rudda a Deyl, stárek František Durdil, mlynář František Němec a mnoho epizodických figur. Při charakterizaci všech těchto postav nezanedbatelnou roli sehrávají také jejich pojmenování.

Rodné jméno titulní postavy je zdánlivě tuctové, ale Vančura ho užíval často a jeho aplikací zhusta signalizoval, že jeho nositel je postavou povýtce kladnou a významnou: platí to už o medvědu Jankovi z povídky *Poslední medvěd na Šumavě* (*Amazonský proud*, 1923), o Janu

Kylichovi z prózy *Cesta do světa* (*Dlouhý, Široký, Bystrozraký*, 1924) i o Janech z Vančurových pozdních románů. Při interpretaci příjmení Marhoul se lze odvolat na svědectví Karla Nového (NOVÝ 1929-1930: 267-268): údajně existoval skutečný pekař Marhoul, kterého Vančura dobře znal, a tak je pravděpodobné, že titulního hrdinu své románové prvotiny pojmenoval po něm.

Jméno Marhoulovy ženy se v tvorbě tohoto autora vyskytuje rovněž víckrát – třeba v povídkovém souboru *Luk královny Dorotky* (1932) nebo ve hře *Josefina* (1950). Zdvojené rodné jméno syna Jana Josefa naznačuje, že tento věčně zasněný hoch má rysy obou svých rodičů. Příjmení sodovkáře Ruddy souvisí s předobrazem této postavy, benešovským Židem Wolfem – Šúdou (NOVÝ 1929-1930: 268), kdežto příjmení cestáře Deyla lze spojovat s hercem Rudolfem Deylem. Rodné jméno Františků Durdila a Němce poukazuje na další Vančurovo oblíbené jméno. Z pojmenování epizodických postav si všimněme aspoň příjmení správce Čížka, jež podle Ludmily Vančurové (VANČUROVÁ 1974: 64) Vančura převzal od svého kamaráda Jana Čížka.

V jeho druhém románu *Pole orná a válečná* (1925) stojí v popředí jednak zemědělství dělníci František Řeka a František Hora, jednak baron Maxmilián Danowitz a jeho synové Ervín a Josef. Příjmení obou ouhrovských čeledínů byla ve vančurovské literatuře interpretována jako metaforická, svým přírodním původem vyjadřující živelnost a monumentalitu svých nositelů (HOLÝ 1984: 465); Milan Blahynka navíc Řekovo příjmení spojil s rozvíjením děje (BLAHYNKA 1978: 258). Za pozornost stojí rovněž původní příjmení Horovy ženy Anny: jmenovala se Myslbeková, což asociuje příjmení slavného sochaře. Příjmení a částečně i rodná jména majitelů ouhrovského statku manifestují jejich cizost a vyšší sociální postavení. Epizodické postavy jsou často pojmenovány jen rodnými jmény (stařec Jakub, nevěstka Terezie); pominout nelze ani užití přezdívky (husar Hřeblo).

Dominantními postavami Vančurova třetího románu *Rozmarné léto* (1926) jsou plavčí mistr Antonín Důra a jeho žena Kateřina, major Hugo, kanovník Roch a kouzelník Arnoštek se svou společnicí Annou. Tři kumpány Vančura zčásti vytvořil – jak plyne ze svědectví Ludmily Vančurové (VANČUROVÁ 1974: 86) – podle reálných osob ze Zbraslavi: plavčíka Antonína Šůry, bývalého důstojníka Huga Marka a právníka Šimanovského. Tato skutečnost se promítla i do jejich pojmenování. Vedle hravé změny jediné hlásky v Důrově příjmení je pozoruhodné, že major i kanovník dostali toliko jedno jméno, jež má charakter příjmení. Roch, svým pojmenováním asociující svatého Rocha, má předchůdce ve faráři Hochovi z povídky *F. C. Ball*, která je součástí Vančurovy druhé knížky.

Rodné jméno Důrovy manželky náleží k autorovým oblíbeným jménům a bývá často spojováno s jejím příjmením (ojedinělé pojmenování Katuška má ironický ráz). Zdrobnělé kouzelníkovo pojmenování vyjadřuje jeho útlou postavu, sociální status i jistou deromantizaci tradiční postavy kouzelníka. Stejně jako Anna, jejíž jméno měl Vančura také v oblibě, je Arnoštek postavou nezakotvenou (MACUROVÁ 1981: 10-13, 25-30). Jejich nezakotvenost a neznámost však neguje prozrazení jejich příjmení. Arnoštek se podle „povážlivého dědečka“ jmenoval Křišťůfek. Krásná Anna – jak dokládá svědectví místních starých žen – se „jmenovala za svobodna Nezválková“, přičemž její otec „byl veliký hříšník, všechno uměl a skládal krásné básně“ (VANČURA 1986: 51). Mimo průhlednou narážku na Vítězslava Nezvala tu Vančura osvětlil Annin stav, leč poněkud zatemnil její vztah k Arnoštkovi, kterého sama charakterizovala jako dobrého pěstouna.

V následujícím románu *Poslední soud* (1929) Vančura reflektoval soudobý zájem o Podkarpatskou Rus, ale i problematiku viny a trestu, což aplikoval též v modelaci jeho relevantních postav. Tvoří je jednak Rusíni Pilipaninec, Michail Mejgeš a jeho nevlastní dcera Iliadora, jednak obyvatelé Prahy Emil Weil, Josef Ramus, Odeta, Jan Dejm, Nikodém, Zajíc, Kolben.

Při vytváření rusínských pojmenování se Vančura inspiroval jmény a příjmeními karpatských horalů, ale uplatnil i svoji tvořivost. U Pilipanince se spokojil jen s příjmením (většinou jím pojmenovává i Mejgeše), kdežto u Iliadory operuje s rodným jménem. Obě antroponyma podivínského učence Weila jsou vcelku běžná (příjmení Weil Vančura převzal od svého benešovského vrstevníka a pojmenoval jím už dvě postavy ze zmíněné rané povídky *Cesta do světa*: viz NOVÝ 1929-1930: 268). Platí to i pro pojmenování písařů Dejma, Nikodéma a Zajíce; lze jen dodat, že Nikodémovo příjmení autor možná převzal od malíře Viktora Nikodema a příjmení Zajíc použil již v závěrečné povídce své prvotiny *Amazonský proud*. Větší pozornost zasluhuje švadlenka Odeta, pravým jménem Štěpánka, „zahradník příběhu“ žebrák Ramus, jehož příjmení má zřejmě latinský původ (ramus znamená větev či strom), a mlynář Kolben, který svým příjmením evokuje známého pražského průmyslníka.

V jazykové výstavbě dalšího románu *Hrdelní pře anebo Přísloví* (1930) se Vančura soustředil nejenom na tvořivou aplikaci lidových rčení a přísloví, nýbrž i na pojmenování postav. Do popředí postavil čtyři kumpány, usilující o objasnění vraždy mladé ženy Evy Půlpytlové: jsou jimi bezejmenný vypravěč, bývalý soudce Skočdopole, penzionovaný gymnazijní učitel Vyplampán a lékař Zazaboucha. Dále zde vystupují členové soudcovy rodiny (manželka, syn Vavřinec a snacha Lucie), bratři Jiří a Josef Půlpytlové, Vyplampánova sestra paní Zámešková, dívka Leonie Brzobohatá, obdivovatelé zavražděné ženy Eduard Talafous a Kubelák.

Jak vidno, mnohá příjmení těchto postav mají komický charakter a maně signalizují, že jejich nositele není možno brát zcela vážně. Zčásti jde o existující příjmení (Skočdopole, ale i Půlpytel) a zčásti o pojmenování vymyšlená, namnoze rabelaisovsky zkomolená (BLAHYNKA 1978: 133), k nimž náleží hlavně příjmení Vyplampán a Zazaboucha. Několik postav má pouze příjmení. Některá z nich jsou méně obvyklá (Zámišová, Kubelák), což lze říci i o rodných jménech (Leonie), častější jsou však jména běžná. Výjimečným fenoménem je řada zdobnělin jména dcerky Lucie Skočdopolové: „Eva, Evka, Evička, Evinka, Evula, Evulka, Evulinka...“ (VANČURA 1979: 170)

Svůj šestý román *Markéta Lazarová* (1931) Vančura situoval do raného středověku, čemuž musel do jisté míry přizpůsobit i tvorbu jmen postav. V jejich souboru dominují členové dvou znesvářených rodin loupežníků Kozlíka a Lazara. Jsou zde dvě milenecké dvojice (Markéta Lazarová a Kozlíkův syn Mikoláš, jeho sestra Alexandra a mladý saský hrabě Kristián), jež vedle Kozlíkovy ženy Kateřiny doplňují další potomci tohoto loupežníka, Kristiánův otec, hejtman Pivo a různé epizodické postavy (například převorka Blažena, rytíř Sovička, zbrojnoš Reiner).

Titulní hrdinka, svým jménem asociující Markétu z Goethova *Fausta*, se od ostatních osob odlišuje nejenom svým charakterem, ale i tím, že má v rozporu se středověkým územ příjmení (pojmenování osoby tvořené jménem a příjmením se začalo užívat později a závazným se stalo až na základě patentu Josefa II. z roku 1786, viz PLESKALOVÁ 2011: 138, 159).

Mimoto – jak svědčí ukázka v časopisu *Zvěrokruh* 1/1930-1931 – se původně jmenovala Margareta; v některých poválečných reedicích románu a také v jeho slavné filmové adaptaci se z ní stala Marketa. Pojmenování jejího otce implikuje zjevnou aluzi na biblického Lazara. U Kozlíka jde o přezdívku, danou mimo jiné skutečností, že kolem lysé hlavy nosíval omotanou kozí kůži (dnes je jeho pojmenování příjmením).

Jména jeho synů a dcer, mezi nimiž je též Markéta, i jeho ženy vesměs představují stará česká jména, často bezděky vyvolávající rozličné historické reminiscence: Kateřina, Mikoláš, Jan, Adam, Anna, Eliška, Smil, Václav, Drahomíra. Souvisí-li jméno Kristián s tvůrcem známé svatováclavské legendy, lze jen spekulovat, avšak vyloučené to není. V *Markétě Lazarové* se vyskytují i komická jména: kromě Piva jsou to většinou deminutiva (Holinečka, Sovička, Kulíšek). Pozoruhodný je dvojí výskyt jména Simon, jehož nositel by měl být jedním z Kozlíkových synů, ale v jejich výčtu uveden není! Homér dormitat?

Po hlubinném a zároveň fantazijním ponoru do historie se Vančura vrátil do své doby. V roce 1932 vydal román *Útěk do Budína*, v němž zkonfrontoval českou a slovenskou národní povahu, což vyjádřil i pojmenováním některých postav. Prim mezi nimi hrají dívka z pražské

měšťanské rodiny Jana Myslbeková, její milenec a posléze manžel Tomáš Barány a jeho otec Štěpán Barány, Janina matka a sestry Dora s Alžbětou se svými muži Vratislavem Brehmem a Hugem Nedbalem; figurují tu i epizodické postavy.

Janino příjmení asociuje – tak jako původní příjmení služky Anny z *Polí orných a válečných* – sochaře J. V. Myslbeka. Příjmení Barány naznačuje, že jeho nositelé jsou charakterově spíše Maďary než Slováky. Sémanticky indiferentní nejsou ani příjmení Janiných švagrů: hlučný Brehm, milující jídlo a pití, byl pojmenován podle autora *Světa zvířat* A. E. Brehma, zatímco Nedbalovo příjmení má ironický nádech, neboť tento znalec peněžnictví velmi dbal o svůj zevnějšek. Jména epizodických postav jsou často výrazná a nevšední (Eugenie, Markyta, Krotička), což platí i o jejich příjmeních (Stodorová, Brücknerová).

V první polovině třicátých let se Vančura intenzivně věnoval filmové tvorbě. Napsal i scénář k filmu o baronu Prášilovi, ale z jeho realizace sešlo, a tak z něj vytvořil román *Konec starých časů* (1934). Věvodí mu ruský plukovník a kníže Alexandr (místy též Alexej) Nikolajevič Megalrogov, druhou významnou postavou je zámecký knihovník a současně vypravěč Bernard Spera. Kromě nich zde vystupuje mnoho dalších obyvatelů zámku Kratochvíle: regent Josef Stoklasa a jeho dcery Michaela a Kitty, sirotek Marcel, vychovatelky Ellen a Susanne, klíčnice Cornelia a početné služebnictvo (Františka, Veronika, Frída, Kotera, Rychtera, Lojzík, Fricek). Tuto galerii doplňují velkostatkář Jakub Lhota a jeho syn Jan, advokát Josef Pustina, plukovníkův sluha Váňa (Ivan Iljič Žoltarenko) a sedlák Charousek. O některých osobách se pouze mluví (Sperovy příbuzné Anděla s Eliškou, vévoda Marcel Průkazský, hrabě Alfréd Koda).

Kníže Megalrogov, „jedna z nejvirtuózněji vytvořených postav české literatury“ (KUNDERA 1960: 90), ve svém charakteru implikuje nejenom prášilovské znaky, nýbrž i rysy Dona Juana a Dona Quijota. Upoutává také svým příjmením, které manifestuje jeho ruskost, svébytnost, velikost i velikášství a také mnohomluvnost (řecky megaleroia), takže jde o nomen omen (HOLÝ 1984: 454). Na aluzi je založeno rovněž příjmení Bernarda Spery. Soudobá kritika si s ním nevěděla rady a uvažovala například o souvislosti s latinským slovesem sperare (doufat), běží však o přesmyčku příjmení Rudolfa Ericha Raspeho, autora první knížky o baronu Prášilovi (BĚLOUSOV 1974: 130-149).

Jména ostatních postav Vančura signalizuje jejich národnost (Ellen, Susanne), případně jejich společenské postavení, a to buď vysoké (Michaela, Kitty) nebo nízké (Františka, Veronika, Lojzík). Významově zatížil i některá příjmení. Například pojmenování Stoklasa či Lhota vyjádřil tuctovost jejich nositelů, kdežto v případě advokáta Pustiny poukázal na jeho vnitřní prázdnotu. Epizodickým postavám většinou dal jenom buď jména, nebo příjmení.

Dva roky po *Konci starých časů* vydal svůj předposlední román, který nazval *Tři řeky* (1936). Zobrazil v něm život v Čechách a v Rusku od konce osmdesátých let 19. století do roku 1918, a tak i jeho postavy patří k různým národnostem, což reflektují také jejich pojmenování. Hlavním hrdinou je student a pak účastník mnoha převratných událostí Jan Kostka. Další důležité postavy tvoří jeho otec Emanuel Kostka, tulák a poté čeledín Štěpán Černohus, židovský lékař Hugo Mann a ruský revolucionář Lev Abrahámovič Eberdin. Postavami menšího významu jsou Janovi bratři Josef s Václavem, teta Františka a přítel Oskar, Černohusův syn Ondřej a jeho pozdější žena Josefina Valouchová, cikánka Filoména. Samostatnou skupinu představují ruské postavy: námořník Fomka a dívka Ljubov, kupec Apraximov, správce Tělník, staříci Matvěj Kichtinko a Vsevolod Akimič, sedlák Aksenov, muzičci Kuzma, Jemilojaminkov a Makar Alexejevič či slepý Petruška. Vančura tu opět užil několik svých oblíbených rodných jmen (Jan, Štěpán, Josefina) nebo jmen, která dal už postavám svých předchozích románů (Štěpán, Hugo, Josef, Václav). S příjmeními tentokrát příliš neexperimentoval (jednou z výjimek je příjmení Černohus, vytvořené patrně ad hoc). Ruskými jmény a příjmeními charakterizoval především národnost jejich nositelů a částečně i sociální postavení. Vedle uvedených postav ve *Třech řekách* vystupují rovněž některé historické osobnosti, pojmenované však jinak: Mikuláš II. (car Mikoláš), František Ferdinand d'Este (vévoda Jiří), Vilém II. (císař Jindřich). Figuruje zde i jejich rodinní příslušníci (například vévodova dcera Ellen). Nelze pominout ani značné množství epizodických postav, jež reprezentují dobové společenské třídy, vrstvy či profese a téměř všechny jsou pojmenovány (POLÁČEK 1994: 97). Většinou mají jen příjmení, přičemž některá z nich jsou příjmeními reálných osob, často patřících do uměleckých kruhů (Kosárek, Nikodém, Wedekind, Markalous). Na konci třicátých let Vančura plánoval románovou trilogii *Koně a vůz*, ale napsal z ní jenom první díl – *Rodinu Horvátovu* (1938). Ztvárnil v ní obraz české společnosti na prahu první světové války, a proto ji opět zalidnil mnoha postavami z různých sociálních vrstev. Dominantní postavení mezi nimi zaujímá statkář Vojtěch Horvat, jeho manželka Anežka a potomci Alžběta, Lucie, Robina, Josef a Jan, k nimž se řadí strýc Edvard Horvat a manželé František a Eliška Holkovi se svými syny Otakarem a Maximiliánem. Dále je nutno uvést studenty Václava Havelku a Bohdana Stefana, služku Martinu, učitelku hudby Josefínu Bergmannovou, starého kočího Damiána Kůrku a jeho syna Františka, politiky Hilaria Křikavu a Bohdana Kršku, podnikatele Františka Křištu a učitele Oršáka. Mimo ně tu figuruje řada epizodických postav.

Příjmení Horvat je možno chápat jako znak jisté cizorodosti jeho nositelů v českém prostředí, zatímco jejich rodná jména jsou vcelku běžná a ve Vančurových dřívějších románech již namnoze byla užita (výjimkou je Robina, neboť se jedná o přezdívku dívky Anny). Platí to i o jménech většiny ostatních postav, přestože některá z nich se v autorově románové tvorbě objevila poprvé (Edvard, Bohdan). Z množiny běžných jmen se vymykají jména Damián a Hilarius. Některá příjmení vytvářejí aliterační řadu (Křikava, Krška, Křišta), která však asi nevznikla záměrně; naproti tomu samotné příjmení Křikava koresponduje s mluvou svého nositele, jehož předobrazem byl politik Isidor Zahradník.

V pojmenování epizodických postav, mezi nimiž se vyskytují i cizinci manifestující spojitost jména a charakteru (polský šlechtic Felix Poraj Borzobohatý, italský tunelář Giovanni Martino a Lahvička), najdeme znovu Vančurova oblíbená jména (třeba Štěpán, Františka, Jan) a především mnoho rozličných příjmení. Některá jsou běžná (Žáček, Kubíček, Pařízek, Havelka, Kavka), jiná nevšední (Wrba, Zmek, Hartwig), ba i komická (Koktánek). Opětovně tu nescházejí ani příjmení asociující známé osobnosti (Malthus, Rilke, Zelenka).

Defilé Vančurových románových postav dokládá, že jejich tvůrce přikládal velký význam i jejich pojmenování, a to u všech kategorií. Někdy se spokojil jen s rodným jménem či s příjmením, jindy použil obě antroponyma. Ve svých románech aplikoval značné množství běžných rodných jmen, přičemž mnohá z nich užíval opakovaně a často jimi naznačoval charakter jejich nositelů (jde o jména Jan, František, Josef, Jakub, Jiří, Štěpán, Anna, Kateřina, Josefina). Nevyhýbal se však ani jménům málo frekventovaným. Cizími jmény vyjadřoval zpravidla národnost svých postav, případně jejich společenské postavení. Jak upozornila již Miloslava Knappová (KNAPPOVÁ 1989: 63), rodná jména užíval většinou v jejich základní spisovné podobě. Hypokoristika jsou u něj vzácná, což platí i o přezdívkách a deminutivech.

Příjmení jeho hrdinů vytvářejí rovněž velmi široké spektrum, zahrnující příjmení česká i cizí, běžná i nevšední. Vančura jimi signalizoval – podobně jako rodnými jmény – charakter, sociální pozici nebo národnost jejich nositelů. Vedle existujících příjmení také občas příjmení svých postav vymýšlel. Některá zdánlivě vymyšlená či obecně neznámá pojmenování (například Chot, Ber, Zmek) však existují, o čemž se lze přesvědčit v příslušné odborné literatuře (BENEŠ 1962, SVOBODA 1964, MOLDANOVÁ 1983). Stejně tak je možno verifikovat existenci příjmení Marhoul nebo Důra, která by nepoučený čtenář mohl považovat za příjmení pouze Vančurova. Naopak u pojmenování typu Hugo či Jakub není vždy jisté, oč běží, neboť tato primárně rodná jména fungují i jako příjmení.

Specifikem Vančurových antroponym je jejich spojitost s reálnými osobami, namnoze pocházejícími z oblasti umění a kultury: jedná se o příjmení Deyl, Myslbek, Nezval, Nedbal, Mann, Markalous nebo Rilke. Už v povídce *Čížba* obsažené v *Amazonském proudu* figuruje krejčí Teige, mající příjmení převzaté od Karla Teigeho, a hrdiny pozdější povídky *Chirurgie* ze souboru *Luk královny Dorotky* jsou lékaři Jan Girgal a Eugen Závada, kteří svými příjmeními a zčásti i charaktery evokují nakladatele Otto Girgala a básníka Viléma Závadu. Obdobně Vančura postupoval ve svých románech. Některé postavy zkoncipoval podle kulturních osobností či podle svých přátel, aniž to manifestoval i pojmenováními. Jindy zvolil samotné příjmení známé osoby bez ohledu na její charakter, ale nezříkal se ani pojmenování typu *nomen omen*. Stejně jako u rodných jmen je mnohdy nesnadné určit, zda jde o bezděčnou shodu příjmení jeho postav a skutečných lidí, nebo o záměrnou aplikaci.

Prameny

- VANČURA, V. (1979) *Hrdelní pře anebo Přísloví*. Praha: Odeon.
- VANČURA, V. (1987) *Konec starých časů*. Praha: Československý spisovatel.
- VANČURA, V. (1986) *Markéta Lazarová*. Praha: Československý spisovatel.
- VANČURA, V. (1984) *Pekař Jan Marhoul – Pole orná a válečná*. Praha: Československý spisovatel.
- VANČURA, V. (1958) *Poslední soud*. Praha: Československý spisovatel.
- VANČURA, V. (1989) *Rodina Horvatova*. Praha: Československý spisovatel.
- VANČURA, V. (1986) *Rozmarné léto*. Praha: Odeon.
- VANČURA, V. (1985) *Tři řeky*. Praha: Československý spisovatel.
- VANČURA, V. (1982) *Útěk do Budína*. Praha: Mladá fronta.

Literatura

- BĚLOUSOV, R. (1974) *Knihy o tom mlčí*. Praha: Mladá fronta.
- BENEŠ, J. (1962) *O českých příjmeních*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd.
- BLAHYNKA, M. (1978) *Vladislav Vančura*. Praha: Melantrich.
- HOLÝ, J. (1984) Funkce jmen postav v dílech Karla Čapka a Vladislava Vančury. *Česká literatura*, roč. 32, č. 5, s. 459-476.
- HOLÝ, J. (1995) *Problémy nové české epiky*. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR.

- KNAPPOVÁ, M. (2006) *Jak se bude vaše dítě jmenovat?* Praha: Academia.
- KNAPPOVÁ, M. (2002) *Naše a cizí příjmení v současné češtině*. Liberec: TAX AZ KORT.
- KNAPPOVÁ, M. (1989) *Rodné jméno v jazyce a společnosti*. Praha: Academia.
- KOPEČNÝ, F. (1991) *Průvodce našimi jmény*. Praha: Academia.
- KUNDERA, M. (1960) *Umění románu. Cesta Vladislava Vančury za velkou epikou*. Praha: Československý spisovatel.
- MACUROVÁ, A. (1981) *Výstavba a smysl Vančurova Rozmarného léta*. Praha: Academia.
- MOLDANOVÁ, D. (1983) *Naše příjmení*. Praha: Mladá fronta.
- NOVÝ, K. (1929-1930). Zelené mládí. *Rozpravy Aventina*, roč. 5, č. 23, s. 267-268.
- PLESKALOVÁ, J. (2011) *Vývoj vlastních jmen osobních v českých zemích v letech 1000-2010*. Brno: Host – Masarykova univerzita.
- POLÁČEK, J. (1994) *Portréty a osudy. Postavy v próze Vladislava Vančury*. Boskovice: Albert.
- RAMEŠ, V. (2001) *Po kom se jmenujeme? Encyklopedie křestních jmen*. Praha: Libri.
- SVOBODA, J. (1964) *Staročeská osobní jména a naše příjmení*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd.
- ŠRÁMEK, R. (1999) *Úvod do obecné onomastiky*. Brno: Masarykova univerzita.
- VANČUROVÁ, L. (1974) *Dvacet šest krásných let*. Praha: Československý spisovatel.

Summary

The author focuses on the character names in ten Vladislav Vančura's novels while respecting their chronological order. He came to a conclusion that Vančura when naming his characters used a great deal of first names both of Czech and foreign origin, common as well as unusual. He grew fond of some of them and used them repeatedly (Jan, František, Josef, Kateřina, Anna). Surnames were equally chosen among Czech and foreign, usual or rather rare names; some of them were created ad hoc. He sometimes used character names of real people.

Kontakt

Jiří Poláček, doc., PhDr., CSc.

Katedra českého jazyka a literatury Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity

Brno

e-mail: polacek@ped.muni.cz